

Η Πολιορκία της Ακροπόλεως από τον Κιουταχή και ο Ηρωικός Θάνατος της «Νταλιάνας»

Γράφει Στυλιανός Πολίτης

Υπάρχουν κάποια άτομα που η Ιστορία τα έχει παραμερίσει. Ένα τέτοιο πρόσωπο είναι ο Γιάννης Γκούρας. Ένας ήρωας του 1821, που μία πράξη του για την οποία δεν είμαστε και απόλυτα βέβαιοι, τον καταδίκασε στο να μην πάρει τη δόξα των άλλων πολεμιστών. Όπως θα δούμε παρακάτω, άνθρωποι δικοί του δολοφόνησαν έναν άλλο μεγάλο ήρωα της Παλιγγενεσίας τον Οδυσσέα Ανδρούτσο. Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης είχε πει για τον εαυτό του: «Όταν θέλω γίνομαι άγγελος, και όταν θέλω πάλε γίνομαι διάβολος». Είναι αλήθεια ότι αυτό ισχύει για όλους μας! Γι' αυτό και καλός άνθρωπος είναι αυτός στον οποίο υπερτερούν τα θετικά στοιχεία έναντι των κακών που απαραίτητα συνυπάρχουν σε όλους μας. Στο ερώτημα που θα μπορούσαμε να κατατάξουμε τον Γκούρα, η απάντηση θα ήταν ότι όσο και αν καταδικάζουμε σαν αποτρόπαια μια τέτοια πράξη που φέρεται ότι διέπραξε, δεν πρέπει να παραγνωρίζουμε το γεγονός ότι ο Γκούρας υπήρξε μεγάλος εθνικός ήρωας και βασικός παράγοντας της Ελληνικής Επανάστασως.

Ο Ιωάννης Γκούρας είχε γεννηθεί στη Γκουρίστα, της Παρνασσίδας το 1791. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρία από το συγγενή του Πανουργιά. Με τον Οδυσσέα Ανδρούτσο πολέμησε στο Χάνι της Γραβιάς όπου διακρίθηκε για τον ηρωισμό του. Συμμετείχε επίσης και στη μάχη των Βασιλικών με τον Πανουργιά, όπου στην κρισιμότερη στιγμή, χάρη στη γενναιότητα του και στα ηγετικά του προσόντα, κατήγαγε κέραια πλήγματα στο βασικό κορμό των τουρκικών δυνάμεων με αποτέλεσμα να επηρεάσει σοβαρά την έκβαση της μάχης. Στις 23 Φεβρουαρίου 1823 έγινε στην Αθήνα ο γάμος του με την Ασήμω, την πανέμορφη κόρη του Αναγνώστη Λιδωρίκη από την ιστορική οικογένεια του ομώνυμου χωριού. Η νύφη ήταν συγγενής σημαντικών παραγόντων της Επανάστασως και γενναίων πολεμιστών. Ο αδελφός της μάλιστα ο Αναστάσιος, εκτός από διακεκριμένος αγωνιστής έλαβε ενεργό μέρος στις Εθνικές Συνελεύσεις, ως αντιπρόσωπος της επαρχίας του. Αυτός ο γάμος ήταν μεγάλη επιτυχία. Η τύχη του Γκούρα ήταν εξαιρετική. Η όμορφη γυναίκα του συγκέντρωνε όλα τα προσόντα της συζύγου ενός Οπλαρχηγού. Πάντα πλάι του ακόμα και στις μάχες, αγωνιζόταν για την Πατρίδα με γενναιότητα και ηρωισμό. Οι συμπολεμιστές της την αποκαλούσαν «Νταλιάνα» επειδή οι γραμμές του υπέροχου κορμιού της τους θύμιζαν το «νταλιάνι», το πιο όμορφο και κομψό ντουφέκι εκείνης της εποχής.

Παρά τις αρετές της όμως δεν είχε πάψει να είναι γυναίκα. Γι' αυτό είχε μέσα της το σπέρμα της αντιζηλίας, του φωλιάζει στη ψυχή κάθε γυναίκας ανεξαιρέτως και είναι γνωστή από την εποχή του γάμου του Βασιλιά Πηλέα με τη Νηρηίδα Θέτιδα. Ένα μήλο τότε, που έγραφε «τη καλλίστη» ήταν αρκετό να προκαλέσει μεγάλη διαμάχη μεταξύ των γυναικών. Το κακό μεταφέρθηκε απ' αυτές στους άνδρες, οι οποίοι ανέκαθεν ενεργούν επηρεασμένοι από τις επιθυμίες των γυναικών και καταλήξαμε στις συμφορές του Τρωικού Πολέμου, με πρωτεργάτες πάλι τις γυναίκες, θνητές ή αθάνατες.

Το 1822, βρίσκουμε το Γκούρα φρούραρχο των Αθηνών και το 1825 Γενικό Οπλαρχηγό Ανατολικής Ρούμελης. Η Νταλιάνα ζωσμένη με τα κουμπούρια της και με το σπαθί στο χέρι ήταν πάντα στο πλευρό του. Δεν τα πήγαινε όμως καλά με τις Ανδρούτσαινες, δηλαδή τη μάνα και τη σύζυγο του Ανδρούτσου. Οξυδερκής ο Οδυσσέας κατάλαβε έγκαιρα τον κίνδυνο. Για να αποφύγει τη ρήξη με το Γκούρα αναγκάστηκε να τις απομακρύνει. Τις πήγε στη «Μαύρη Τρύπα» όπως αποκαλούσαν τότε το Κωρύκειο άντρο του Παρνασσού, ένα από τα ιερότερα σπήλαια της αρχαιότητας, όπου λατρευόταν ο θεός Πάνας με τη νύμφη Κωρυκεία και είχε μετατραπεί τότε σε οχυρό. Οι καυγάδες σταμάτησαν, αλλά λέγεται ότι δυστυχώς το κακό συνεχίστηκε με την αφόρητη γυναικεία γκρίνια και τη «κρεβατομουρούρα» της Νταλιάνας, που στάλαξε στη ψυχή του άντρα της το άβυσστο μίσος κατά του φίλου και συμπολεμιστή του. Δεν άργησε να έρθει και ο εθνικός διχασμός. Η διχόνοια και ο αλληλοσπαραγμός. Κάτι αναμενόμενο που δεν λείπει από την Ελληνική Ιστορία από αρχαιότατων χρόνων. Μέσα σ' αυτό το κακό, ο Γιάννης Γκούρας, στις 7 Απριλίου του 1825 συλλαμβάνει τον Οδυσσέα Ανδρούτσο και το φυλακίζει στην Ακρόπολη. Εκεί ο μεγάλος ήρωας της Επανάστασως βρήκε φρικτό θάνατο. Στις 5 Ιουνίου 1825, άνθρωποι του Γκούρα ανάμεσα τους ένας συγγενής του ο

Μαμούρης καθώς και οι Παπακώστας και Τριανταφυλλίνας, τον στραγγάλισαν αφού τον βασάνισαν με το χειρότερο τρόπο. Στη συνέχεια, τον έριξαν από το Φράγκικο Πύργο προς το μέρος του Ναού της Απτέρου Νίκης για να φανεί σαν ατύχημα σε δήθεν προσπάθεια του να δραπετεύσει.

Τον Απρίλιο του 1826 έπεσε το Μεσολόγγι. Μετά απ' αυτό οι Τούρκοι ουσιαστικά επεκράτησαν και έλεγχαν σχεδόν ολόκληρη τη Ρούμελη. Μοναδικό οχυρό η Ακρόπολη, το Κάστρο της Αθήνας. Εκεί επικεντρώθηκε η προσπάθεια του Τούρκου Στρατηγού Μεχμέτ-Ρεσίτ πασά, που τον αποκαλούσαν Κιουταχή επειδή από ηλικία μόλις 29 ετών είχε διορισθεί από το Σουλτάνο, διοικητής της Κιουτάχειας της Μικράς Ασίας, όπου παρέμεινε για πολλά χρόνια επιδεικνύοντας τη σκληρότητα του και την αναληγσία του. Είναι θλιβερό το γεγονός ότι ο αιμοσταγής αυτός ηγέτης των Τούρκων ήταν γιος Χριστιανού ιερέα. Ίσως για κάτι σαν και αυτόν να βγήκε αυτό που λένε: «παπά παιδί διαβόλου εγγόνι». Μια φράση που τόσο αδικεί όλα τα υπόλοιπα παιδιά των ιερέων, με μικρές μόνο εξαιρέσεις.

Από τον Αύγουστο του 1826 είχε φτάσει στην Αθήνα ο βάρβαρος πασάς με 22.000 στρατιώτες και ξεκίνησε την πολιορκία της Ακροπόλεως που κράτησε δέκα μήνες. Οι Οθωμανοί γνώριζαν πολύ καλά ότι τα φρούρια έπεφταν ή από προδοσία ή από πείνα. Προδότης δεν βρέθηκε. Γι' αυτό επεδίωξαν στενό αποκλεισμό για να αναγκασθούν από την πείνα οι πολιορκημένοι να παραδοθούν. Οι γενναίοι πολεμιστές όμως δεν πτοήθηκαν. Μέσα στις φλέβες τους κυλούσε καυτό το αίμα των προγόνων. Το υψηλό ηθικό μάλιστα τους οδήγησε στο να επιχειρούν συχνά γιουρούσια, κυρίως στη διάρκεια της νύκτας, σπέρνοντας το τρόμο και την καταστροφή στους πολιορκητές. Ταυτόχρονα οι υπόλοιπες ελληνικές δυνάμεις, περί τις 5.000 μαζί με τους Φιλέλληνες, είχαν πάρει θέσεις στα περίχωρα των Αθηνών πίσω από τις γραμμές των Τούρκων, ενώ είχαν δημιουργηθεί στρατόπεδα στο Χαϊδάρι, την Ελευσίνα, το Κερασίφι και στο Φάληρο. Η αποστολή που ανέλαβαν ήταν η συνεχής παρενόχληση των Τούρκων και ο αντιπερισπασμός με σκοπό να είναι δυνατή η διείσδυση μικρών ομάδων για ενίσχυση και ανεφοδιασμό των πολιορκούμενων. Οι Τούρκοι διαθέτοντας ισχυρό πυροβολικό και άφθονα πυρομαχικά οργάνωσαν τις πυροβολαρχίες τους γύρω από την Ακρόπολη και άρχισαν πυκνό συνεχές πυρ.

Με τους ανελέητους βομβαρδισμούς των βαρβάρων κινδύνευαν σοβαρά τα αρχαία μνημεία. Οι πολιορκημένοι είχαν ιδιαίτερη ευαισθησία γι' αυτά. Τα αγαπούσαν και τα θαύμαζαν γιατί αυτά θύμιζαν στο δυστυχισμένο ραγιά την ένδοξη ιστορία του. Ήξεραν πολύ καλά ότι αυτά είναι η εθνική μας κληρονομιά που έπρεπε να διασωθεί πάση θυσία. Πολλές φορές βρέθηκαν σε δύσκολη θέση, χωρίς μολύβι για τα βόλια τους. Ούτε μια στιγμή δεν πέρασε από το μυαλό τους να γκρεμίσουν τις κολώνες για να πάρουν αυτό που συνδέει τα κιονόκρανα, όπως είχαν ξεκινήσει να κάνουν οι Τούρκοι όταν βρέθηκαν στη θέση τους τότε που τους πολιορκούσαν οι Έλληνες. Ευτυχώς για όλους μας, ο Οδυσσεύς Ανδρούτσος είχε προτιμήσει να εφοδιάσει τους πολιορκημένους Τούρκους με πυρομαχικά, με τη συμφωνία ότι θα σταματήσουν το καταστροφικό έργο τους και έτσι σώθηκε η Ακρόπολη.

Μεγάλος κίνδυνος τώρα ήταν και τα αποθηκευμένα πυρομαχικά. Αυτά οι πολιορκημένοι φρόντισαν να τα απομακρύνουν από ευαίσθητα σημεία, όπου η έκρηξη τους θα μπορούσε να προκαλέσει καταστροφή των μνημείων. Οι ενέργειες εκτελέστηκαν με μεγάλη προσοχή. Η μεταφορά πυρομαχικών κάτω από τα πυρά του εχθρού εγκυμονούσε σοβαρότατους κινδύνους για του υπερασπιστές της Ακροπόλεως. Ακούραστη σ' αυτή την προσπάθεια πρωτοστάτησε η Νταλιάνα. Ήθελε η Πατρίδα μας όταν θα γινόταν ελεύθερη να μην έχει χάσει τους αρχαιολογικούς της θησαυρούς. Ενώ λοιπόν ήταν πρωταγωνιστής σε κάθε αγώνα, ποτέ δεν έπαυε να υπενθυμίζει στον άντρα της τα σοφά λόγια που λίγους μήνες πριν, του είχε πει ο Στρατηγός Μακρυγιάννης. Σε καμία περίπτωση δεν θα έπρεπε να «...πάμε στον αγέρα κι' εμείς και οι Τούρκοι και ο Ναός».

Στις 1 Οκτωβρίου 1826, σ' ένα γιουρούσι μια σφαίρα βρήκε το Γκούρα και τον έριξε κάτω νεκρό. Η Νταλιάνα ήταν δίπλα του! Έσκυψε και τον φίλησε τρυφερά στο στόμα τη στιγμή που ψυχორραγούσε και αμέσως μετά πετώντας μακριά τη λαβή του σπασμένου από τα πολλά κτυπήματα σπαθιού της, άρπαξε από τα ματωμένα χέρια του νεκρού πια ήρωα το σπαθί του και βροντοφώναξε στα παλικάρια, που σαστισμένα είχαν σταματήσει και κοιτούσαν με βουρκωμένα μάτια: «Πάφτε μωρέ! ... κυττάχτε πώς θα σώσετε τούτο το Κάστρο, κι' όχι να κλαίτε, σα

γυναίκες. Εγώ, που θα 'πρεπε να ρίξω τα μαλλιά μου κάτω και να μοιρολογήσω, ζώστηκα το σπαθί του και γίνουμαι εγώ καπετάνιος σας, να σώσουμε την Ακρόπολι και να λευτερώσουμε την Πατρίδα μας από τη σκλαβιά!». Κι' η ανθρωπόμορφη λέαινα χύθηκε σαν καυτή λάβα στον εχθρό. Πίσω τα παλικάρια της! Τρόμος και συμφορά για τους Αγαρηνούς! Η Γκούραινα, δηλαδή η Νταλιάννα, ήταν τώρα ο άξιος αντικαταστάτης του νεκρού Αρχηγού των υπερασπιστών της Ακροπόλεως.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να γίνει μια απαραίτητη διευκρίνιση. Η θέση της Ελληνίδας ανάμεσα στους πολεμιστές δεν είχε καμμία σχέση με την αντίστοιχη θέση της γυναίκας σε άλλες κοινωνίες. Η συμβολή της στους Εθνικούς μας Αγώνες είναι τεράστια. Κανέναν άλλος λαός δεν είχε γυναίκες σαν τη Μαρούλα Κομνηνή στη Λήμνο το 1475, σαν τη Μπουμπουλίνα, τη Μαντώ Μαυρογένους, τη Δέσπω Μπότση, τη Τζαβέλλαίνα, και τη Νταλιάννα της ιστορίας μας το 1821, ούτε και σαν την Άννα Παπαδοπούλου, την αδελφή του Παύλου Μελά, τη Λέλα Καραγιάννη και την Καλλιόπη Λίγκα της νεότερης Ιστορίας μας. Και δεν είναι μόνο αυτές, υπάρχουν και τόσες άλλες, για τις οποίες θα αναφερθούμε κάποια άλλη στιγμή. Αλλά και η Ελληνίδα που δεν διακρίθηκε στις μάχες, συνέβαλε σαν αφανής ήρωας καθοριστικά στην επιβίωση του Έθνους μας και στη δόξα της Φυλής μας. Δεν ήταν μόνο η πιστή σύζυγος και η τρυφερή ερωμένη του μαχητή, αλλά και η μάνα που νανουρίζοντας το μωρό της το προετοίμαζε για υπερασπιστή της Πατρίδας. Ποιος στ' αλήθεια ξεχνά το πόσο χαρακτηριστικά την περιγράφει ο Διονύσιος Σολωμός στο ποίημα «Ελληνίδα Μητέρα»; Ήταν εκείνη που σαν τη Σπαρτιάτισσα αποχαιρετούσε πριν τη μάχη το παιδί της με την ευχή να γυρίσει τιμημένος ζωντανός ή νεκρός επαναλαμβάνοντας επί αιώνες το «ή τάν ή επί τάς». Ήταν αυτή που το 1940 μετάφερε μέσα στα χιόνια τα πυρομαχικά για ανεφοδιασμό του στρατού μας στις απάτητες κορυφές της Βορείου Ηπείρου. Για όλα αυτά η άξια Ελληνίδα απολάμβανε από την αρχαιότητα ένα ιδιαίτερο σεβασμό. Στη Μάνη αλλά και σε άλλα μέρη της Ελλάδας, όταν η γυναίκα έφερε όπλα θεωρείτο ισότιμη με τον άνδρα. Όταν η Μανιάτισσα έμενε χήρα, πράγμα καθόλου σπάνιο, γινόταν αρχηγός της οικογένειας. Μ' αυτή την ιδιότητα κατέβαινε στις δημόσιες συνελεύσεις, όπου κάθε οικογένεια είχε μια ψήφο και συμμετείχε στα κοινά σαν απόλυτα ίση με τους τραχείς συντοπίτες της. Μετά απ' όλα αυτά δεν πρέπει να μας φαίνεται καθόλου παράξενο το γεγονός ότι δεν ήταν λίγες οι φορές που γυναίκες ηγήθηκαν των πολεμιστών της Επανάστασης, απολαμβάνοντας την πλήρη εμπιστοσύνη και την απεριόριστη αναγνώριση τους σε εποχές που σε όλο τον υπόλοιπο κόσμο η γυναίκα είχε αποκλειστικό καθήκον της τα οικιακά.

Ας επιστρέψουμε όμως στην Ακρόπολη του 1826. Ο αγώνας συνεχιζόταν. Στις 12 Οκτωβρίου, ο Νικόλαος Κριεζώτης με 400 άνδρες του και με τη βοήθεια του Γεωργίου Καραϊσκάκη επέτυχε να σπάσει τον κλοιό των Τούρκων και να εισέλθει στην Ακρόπολη μεταφέροντας πυρομαχικά. Ο Οπλαρχηγός αυτός έχαιρε μεγάλης εκτιμήσεως από τους Έλληνες και ιδιαίτερα από τους συμπατριώτες του. Το πραγματικό όνομα του ήταν Καραχλιάνης και τον έλεγαν Κριεζώτη επειδή είχε μεγαλώσει στο χωριό Κριεζά. Ήταν γενναίος, αποφασιστικός και γεμάτος στρατιωτικές αρετές, όπως θα λέγαμε σήμερα. Ακούραστος στις μάχες και τραχύς πολεμιστής. Κι όμως να που ήρθε και η στιγμή να λυγίσει. Όχι βέβαια μπροστά στον εχθρό! Αυτό δεν θα το έκανε ποτέ! Αλλά μπροστά στην Νταλιάννα. Όταν σκαρφαλώνοντας στην Ακρόπολη την είδε, χήρα πια, να στέκει αρματωμένη και αγέρωχη να φρουρεί το Κάστρο που ριζωμένο στον Ιερό Βράχο από τα πανάρχαια χρόνια συμβολίζει τον πολιτισμό μας, έμεινε άφωνος. Είχε ακούσει τόσα για αυτή και τη θαύμαζε για τον ηρωισμό της. Τώρα όμως που την είδε από κοντά τον άφησε έκθαμβο και η ομορφιά της. Την αγάπησε παράφορα μ' ένα έρωτα κεραυνοβόλο. Η πανέμορφη ηρωίδα, παρά τις συμφορές της και τις κακουχίες του πολέμου δεν είχε χάσει τίποτε από τη θηλυκότητα της. Παρέμενε δροσερή και όμορφη να την βλέπουν όλοι και τη θαυμάζουν. Κάποια άλλη στιγμή και ενώ οι σφαίρες από τα κανόνια του Κιουταχή σφύριζαν πάνω από τα κεφάλια τους, ο Κριεζώτης δεν άντεξε και της εξομολογήθηκε το φλογερό έρωτα του. Κυριευμένος μάλιστα από το πάθος του της ζήτησε να γίνει γυναίκα του. Αλίμονο όμως γι' αυτόν, η απάντηση ήταν απογοητευτική. Η Νταλιάννα ήθελε να παραμείνει Γκούραινα, απόλυτα πιστή στο σύζυγο της ακόμα και μετά το θάνατο!

Το Νοέμβριο οι πολιορκημένοι κινδύνευαν πάλι να ξεμείνουν από πολεμοφόδια. Η δύναμη τους επίσης είχε εξασθενήσει από τις απώλειες. Έπρεπε όχι μόνο να ανεφοδιασθούν αλλά και να ενισχυθούν σε προσωπικό. Το τολμηρό εγχείρημα ανέλαβε ο Φαβιέρος, ο οποίος με 560 άνδρες φορτωμένους με μπαρούτι διέσπασε τον κλοιό των Τούρκων και ανέβηκε στην Ακρόπολη. Εκεί

παρέμειναν όλοι μαζί πολεμώντας μέχρι το πέρας της πολιορκίας. Ο Στρατηγός βαρόνος Κάρολος Φαβιέρος (Charles Favier) ήταν Γάλλος φιλέλληνας που είχε γεννηθεί το 1783. Είχε αποφοιτήσει από το Πολυτεχνείο στο Παρίσι και είχε πολεμήσει στους Ναπολεόντειους Πολέμους. Ανδραγαθώντας είχε φθάσει στο βαθμό του Συνταγματάρχη σε ηλικία μόλις 30 ετών και είχε τιμηθεί με το Παράσημο της Λεγεώνας της Τιμής. Λάτρης της Ελλάδας έφθασε το 1823 για να αγωνιστεί για την ελευθερία της. Πολέμησε γενναία δίπλα στους Έλληνες σε όλη τη διάρκεια της Επανάστασης προσφέροντας πολύτιμες υπηρεσίες λόγω των επιτελικών γνώσεων του, της πολεμικής εμπειρίας του και της μαχητικής του ικανότητας. Το 1828 επέστρεψε στην Γαλλία και διετέλεσε Φρούραρχος Παρισίων και στη συνέχεια Γενικός Επιθεωρητής του Γαλλικού Στρατού. Το 1842 η Εθνοσυνέλευση της Τροιζήνας, αναγνωρίζοντας την προσφορά του στο Έθνος μας, τον ανακήρυξε επίτιμο Έλληνα πολίτη και ο Βασιλιάς Όθων του απένειμε το Μεγαλόσταυρο του Τάγματος του Σωτήρος. Πέθανε το 1855 απλώνοντας βαρύ πένθος στη χώρα μας. Οι Ελληνικές Σημαίες κυμάτισαν για τρεις μέρες μεσίστιες και η Ακρόπολη φωταγωγημένη τίμησε σεμνά με το δικό της τρόπο ένα από τους σωτήρες της.

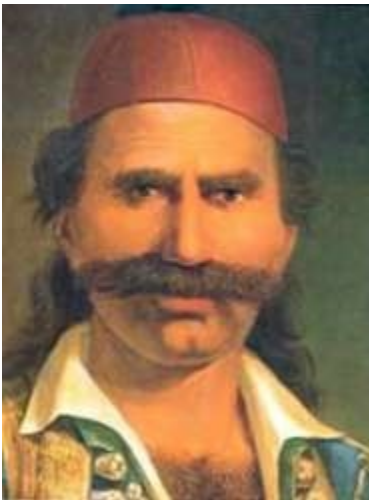
Κλείνοντας την παρένθεση για τον ηρωικό φιλέλληνα, ας δούμε πρώτα τι γινόταν στην Ευρώπη. Η κοινή γνώμη παρακολουθούσε με μεγάλο ενδιαφέρον τις εξελίξεις στην επαναστατημένη Ελλάδα. Όλοι συμπαραστεκόntonουσαν στον Αγώνα και ανυπομονούσαν να την δουν τη χώρα μας ελεύθερη. Οι σημαντικές όμως καταστροφές στο αρχαίο μνημείο από τους συνεχείς βομβαρδισμούς των Τούρκων είχε προκαλέσει τη δικαία αγανάκτηση τους. Μέχρι και ο Κιουταχής το είχε επισημάνει τότε σε αναφορά του στο Σουλτάνο με τα παρακάτω λόγια «Αυτό το φρούριο, δηλαδή η Ακρόπολη, είναι αρχαίο. Ανήκε σε ανθρώπους από τους οποίους αναδείχθηκαν μεγάλοι φιλόσοφοι και περιέχει σπουδαία έργα τέχνης που προκαλούν θαυμασμό στους μορφωμένους Ευρωπαίους. Οι Ευρωπαίοι λοιπόν, αλλά και τα άλλα Έθνη των απίστων των λεγομένων Χριστιανών, το θεωρούν κάτι σαν το σπίτι το δικό τους και σαν τόπο προσκυνήματος, γι' αυτό και θέλουν να το υπερασπιστούν». Πραγματικά δεν άργησαν οι έντονες αντιδράσεις. Όλα τα Κράτη του πολιτισμένου Κόσμου με τους πρεσβευτές τους στην Κωνσταντινούπολη απαίτησαν με αυστηρά διαβήματα να ληφθούν μέτρα για την σωτηρία των αρχαιοτήτων. Η Τουρκία βρέθηκε σε δύσκολη θέση. Με την ύπουλη πολιτική της και τη πανούργα διπλωματία συνέταξε υποκριτικά μια διαταγή προς τον Κιουταχή, να λάβει μέτρα για τη σωτηρία των μνημείων, χωρίς όμως να τον διατάξει να σταματήσει τους καταγιστικούς βομβαρδισμούς. Η φοβερή καταστροφή συνεχίστηκε με τον ίδιο εντατικό ρυθμό. Παράλληλα, ο Κιουταχής εκτιμώντας ότι δεν υπήρχε περίπτωση να παραδοθούν οι Έλληνες, έβαλε σε εφαρμογή ένα νέο σχέδιο. Θα ανατίναζε ολόκληρη την Ακρόπολη. Όσο για το φιρμάνι που έλεγε για την προστασία της; Αυτό ήταν για τα μάτια του κόσμου. Σίγουρα αυτός θα είχε κάποιο άλλο μυστικό φιρμάνι που το αναιρούσε. Άρχισαν λοιπόν οι Τούρκοι με τα βέβηλα χέρια τους, να σκάβουν γύρω από τον Ιερό Βράχο, μεταφέροντας τόνους από εκρηκτικές ύλες. Η πρώτη προσπάθεια το Νοέμβριο του 1826 απέτυχε οικτρά! Τεράστιες φλόγες και καπνοί σκέπασαν τον Αττικό ουρανό. Σείστηκε δυνατά η Ακρόπολη με τις τεράστιες ποσότητες μπαρούτη που εξερράγησαν. Παρέμεινε όμως στη θέση της, λες και η Παλλάς Αθήνα με τους Δώδεκα Θεούς να τη φύλαγαν από κάθε κακό. Παρ' όλα αυτά οι Τούρκοι δεν απογοητεύθηκαν και συνέχισαν τις προσπάθειες τους με πιο εντατικό ρυθμό.

Ο χρόνος κυλούσε. Κάθε μέρα έκανε χειρότερη την κατάσταση των πολιορκημένων. Κάποια στιγμή ορισμένοι σκέφθηκαν την έξοδο παράλληλα με καταστροφή του Κάστρου για να μην μπορέσει να ξαναχρησιμοποιηθεί από τον εχθρό. Η πρόταση αυτή αποδοκιμάστηκε από το σύνολο των αγωνιστών που εξακολουθούσαν να ανησυχούν για την τύχη των αρχαιοτήτων. Ήταν περασμένα μεσάνυκτα στις 12 Ιανουαρίου 1827, όταν ένα από τα κανόνια των Τούρκων που είχε στηθεί στην Αγία Μαρίνα έβαλε στόχο το Ερεχθείο. Μέσα σ' αυτό έτυχε να βρίσκεται η Νταλιάνα μαζί με την αδελφή της, χήρα και αυτή ενός άλλου γενναίου πολεμιστή με τα τέσσερα παιδιά της, που τα είχε μαζί της καθώς δεν μπορούσε να τ' αφήσει πουθενά. Ένα βλήμα του πυροβόλου έπεσε στη στέγη προκαλώντας δυνατή έκρηξη. Η στέγη κατέρρευσε καταπλακώνοντας όσους είχαν τραυματισθεί ήδη. Όλοι όσοι ήταν εκεί γύρω κατάλαβαν τι είχε συμβεί. Κανένας δεν μπορούσε όμως να σταματήσει τη μάχη. Συνέχισαν να πολεμάνε όλη τη νύχτα και με το πρώτο φως σε μια ανάπαυλα της μάχης οι πολιορκημένοι έσπευσαν να αναζητήσουν τα θύματα. Βρήκαν έντεκα νεκρούς. Ανάμεσα τους και οι δύο αδελφές με τα τέσσερα παιδιά. Το σπήθος της νεκρής πια Νταλιάνας ήταν ακόμα ζεστό. Μόλις είχε ξεψυχήσει. Ανήμποροι να τη βοηθήσουν οι πληγωμένοι συμπολεμιστές της είχαν ακούσει τα τελευταία της

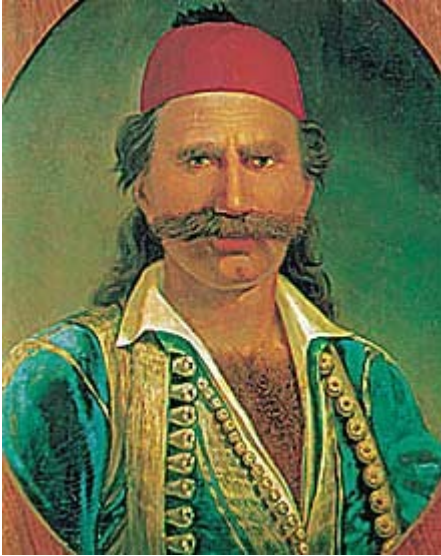
λόγια, το πικρό παράπονο της ηρωίδας. Ούτε αυτή, ούτε και ο αγαπημένος της ο Γιάννης Γκούρας, μπόρεσαν να δουν την Πατρίδα ελεύθερη.

Στις 30 Απριλίου του 1827, ο Εγγλέζος Αρχιστράτηγος των Ελληνικών Δυνάμεων Σερ Ρίτσαρντ Τσέρτς (Church), προσπάθησε να τους απεγκλωβίσει με μία έντιμη συνθηκολόγηση. Ασφαλώς θα περίμενε να ακούσουν τη διαταγή που τους έστειλε: «Σας διατάττω να ακολουθήσετε την ρηθείσαν συνθήκην». Η απάντηση ήταν απόλυτα Ελληνική και πήγαζε από τη ψυχή απογόνων των τριακοσίων του Λεωνίδα: «Εμείς είμεθα Έλληνες, αποφασισμένοι ν' αποθάνωμεν ή να ζήσωμεν ελεύθεροι. Ο Κιουταχής αν θέλη τα άρματά μας, ας έλθη, αν είναι άξιος, να τα πάρη με την δύναμιν». Θα έμεναν εκεί πολεμώντας μέχρι θανάτου έως ότου οι Τούρκοι να επιτύχουν την ανατίναξη ολόκληρης της Ακροπόλεως. Η καταστροφή του μνημείου όμως ήταν κάτι που δεν το ήθελαν σε καμία περίπτωση. Οι πρόγονοι τους στις Θερμοπύλες πέθαναν για την Πατρίδα αφήνοντας δόξα αθάνατη. Αυτοί θα πέθαιναν πάλι για την Πατρίδα αλλά μαζί τους θα καταστρεφόταν το Ιερότερο Σύμβολο του Έθνους και το μεγαλύτερο μνημείο του πολιτισμού σε ολόκληρο τον Κόσμο. Σε επιστολή προς την Διοίκηση λοιπόν και φοβούμενοι μήπως «...δοθή το πυρ εις το Φρούριον και συναπολεσθώσι μεθ' ημών και αυτά τα πολύτιμα της αρχαιότητος έργα», εξέφρασαν την απόφασή τους να δεχθούν επιτέλους τη συνθηκολόγηση. Στις 24 Μαΐου 1827, η Ακρόπολη παραδόθηκε στους Οθωμανούς. Αυτό ήταν ένα μεγάλο πλήγμα για τους Έλληνες. Οι ελπίδες τους άρχισαν να χάνονται. Παρ' όλα αυτά συνέχισαν τον Αγώνα με πείσμα, αφοσίωση και πίστη στην τελική νίκη. Ο Θεός μας βοήθησε και η απελευθέρωση δεν άργησε να έρθει.

Αιώνια ας είναι η μνήμη των ηρώων μας. Ποτέ δεν θα ξεχάσουμε όλους αυτούς που έχυσαν το αίμα τους και έδωσαν τη ζωή τους για να υπάρχει ακόμα και σήμερα το Έθνος μας. Αυτό που δημιούργησε και σκόρπισε σε όλο τον Κόσμο τον Πολιτισμό και δίδαξε τις Αιώνιες Αξίες. Η σπουδή της Ιστορίας ας είναι καθημερινό μας μέλημα. Εκεί θα βρούμε τον πραγματικό μας εαυτό και την αφετηρία για συνέχεια των παραδόσεών μας. Ας στήσουμε παντού μνημεία προς τιμή τους, έτοιμοι να ακολουθήσουμε το φωτεινό τους παράδειγμα και στις Εθνικές μας Επετείους ας παρελαύνουμε περήφανοι γιορτάζοντας τη δόξα της γενναίας Φυλής μας με τη μοναδική Ιστορία.

Οδυσσέας Ανδρούτσος

Ιωάννης

Γκούρας

Ιωάννης

Γκούρας

Η Νταλιάννα

Α.Λιδωρίκη
πολιορκία της
Ακρόπολης
1826

Γ.Καραϊσκάκης
μάχη στο
Φάληρο
1827

Κάρλος Φαβιέρος